

UCHWAŁA Nr LVII/415/2010
RADY MIEJSKIEJ W OGRODZIEŃCU
z dnia 12 sierpnia 2010r.

w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Podzamcze na lata 2010-2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (zm. Dz.U. z 2010r. Nr 65 poz. 417)

Rada Miejska w Ogrodzieńcu

uchwała co następuje:

§ 1

Zatwierdza „Plan Odnowy Miejscowości Podzamcze na lata 2010-2016” zgodnie z załącznikiem nr 1 niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Grzegorz Wałek

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr LVII/415/2010
Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu
z dnia 12 sierpnia 2010 r.

PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI PODZAMCZE
NA LATA 2010-2016

Sierpień 2010r.

Wstęp

Gmina Ogrodzieniec położona jest w centralnej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej, na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Od kilkunastu lat zmienia swój wcześniejszy, przemysłowy charakter. Obecnie ukierunkowana jest na rozwój turystyki, małej i średniej przedsiębiorczości spełniającej standardy ekologiczne oraz rolnictwa. Gminę charakteryzuje niezwykle jurajski krajobraz tworzący świat malowniczych form skalnych, ostańców, jaskiń oraz lasów mieszanych z przewagą sosny. Na jej terenie występują bogate zasoby przyrody żywej i nieożywionej oraz dziedzictwa kulturowego, wśród których najcenniejszymi zabytkami są ruiny XIV-wiecznego Zamku Ogrodzieniec w Podzamczu, a także kościoły w Gieble i Ogrodzieńcu, kapliczki, ruiny warowni obronnych i strażnic.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem, który powstał przy udziale mieszkańców i określa najpilniejsze zadania do wykonania w celu rozwiązania lokalnych problemów. Zadania te przedstawiane i omawiane były na spotkaniach, zebraniach, a także podczas indywidualnych kontaktów Burmistrza i Radnych Rady Miejskiej z mieszkańcami. Wielokrotnie były one przedmiotem interpelacji i zapytań zadawanych na sesjach Rady Miejskiej. Mieszkańcy uznali, iż proponowane do realizacji przedsięwzięcia będą możliwe przy wspólnym zaangażowaniu władz samorządowych gminy Ogrodzieniec oraz ich własnej aktywności, przy czym jako podstawowe źródło finansowania wskazywano środki z programów pomocowych, głównie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Plan Odnowy Miejscowości Podzamcze zawiera koncepcję odnowy i rozwoju miejscowości, a jego zasadniczym celem jest sformułowanie kierunków rozwoju miejscowości poprzez analizę zasobów miejscowości, analizę słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń mogących mieć wpływ na przyszłość mieszkańców, określenie kierunków rozwoju, opracowanie listy projektów, planu ich finansowania oraz harmonogramu działań, które przyczynią się do zrealizowania wizji mieszkańców tej miejscowości.

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

I.1 Dane ogólne

Podzamcze jest miejscowością położoną w środku Jury Krakowsko-Częstochowskiej na obszarze Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd przy drodze wojewódzkiej DW790 relacji Pilica – Dąbrowa Górnicza. Administracyjnie należy do gminy Ogrodzieniec w powiecie zawierciańskim, woj. śląskim. W Podzamczu usytuowane jest najwyższe wzniesienie Jury – Góra Janowskiego (zwana Zamkową) – 515,5 (504) m n.p.m., w pobliżu której znajdują się ruiny średniowiecznego zamku – jedno z najokazalszych w Polsce. Teren Podzamcza jest pofałdowany i zróżnicowany krajobrazowo – na jego terenie występują liczne zespoły skał wapiennych oraz ostańce skalne zarówno na terenach leśnych jak i na otwartej przestrzeni. Sołectwo to jest największym w gminie. Powierzchnię 1187,09ha (plus 37,77ha lasów państwowych) zamieszkuje 1019 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2009) co stanowi 10,73% populacji gminy. Gęstość zaludnienia 83,19 osób/km², przy średniej gęstości w gminie 111 osób/km²

W odniesieniu do pozostałych miejscowości w gminie liczba ludności i powierzchnia miejscowości przedstawiona jest w tab. 1.

Tabela 1. Porównanie liczby ludności w mieście i sołectwach Gminy Ogrodzieniec

Miejscowość	Liczba ludności (wg stanu na dzień 31.12.2009r.)		Powierzchnia w ha	
Ogrodzieniec	4470		2849	
Fugasówka – Markowizna	F – 706	836	470,99	
	M – 130			
Giebło	473		łącznie G i GK 731,65 plus 84 lasów państwowych	
Giebło Kolonia	233			
Gulzów	286		206,96 plus 116,67 lasów państwowych	
Kiełkowice	445		561,55	
Mokrus	313		453,22	
Podzamcze	1019		1187,09 plus 37,77 lasów państwowych	
Ryczów	883		łącznie R i RK 1462,82	
Ryczów Kolonia	335			
Żelazko - Śrubarnia	Ż – 139	204	Ż – 182,27	łącznie 301,14 plus 69 lasów państwowych
	Ś – 65		Ś – 118,87	
Ogółem	9497		8224,42 plus 307,44 lasów państwowych (ogółem 8224,42 + 307,44 = 8531,86)	

Źródło: UMiG Ogrodzieniec

Tabela 2. Zmiany demograficzne w Podzamczu w latach 2000-2009

	<i>Lata</i>									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Urodzenia	27	30	25	41	36	39	26	28	12	13
Zgony	48	48	47	49	41	57	62	48	11	13
Przyrost naturalny	-21	-18	-22	-8	-5	-18	-36	-20	1	0

Źródło: UMiG Ogrodzieniec

I.2. Historia miejscowości (1)

Historia Podzamcza jest ściśle związana z historią zamku, Bonerów właścicieli Ogrodzieńca. Nazwa miejscowości pochodzi od określanych zwyczajowo terenów wokół zamku, które zamieszkiwali poddani i służba zamkowa. Pierwsza wzmianka o Ogrodzieńcu jako o miejscowości pochodzi z roku 1337 kiedy wymienia się parafię Ogrodzieniec jako część dekanatu lelowskiego. Również Jan Długosz wymienia nazwę miejscowości w swoich Kronikach w 1385r. Zamek Ogrodzieniec w miejscowości Podzamcze został wzniesiony prawdopodobnie za panowania Kazimierza Wielkiego. Pierwszymi właścicielami zamku byli przedstawiciele rodu rycerskiego Włódków Sulimczyków. Baltazar Włodek Ogrodzieński lub Ogrodzeniecki – sławny wojownik pojmany w niewolę w 1454 r. pod Chojnicami przez Krzyżaków. W 1470r. zamek oraz przyległe dobra ziemskie kupili od Sulimów majątni mieszczanie krakowscy, Ibram i Piotr Salomonowie (Salomonowiczowie). Następnie od Salomonowiczów dobra Ogrodzenieckie przeszły na własność Jana Feliksa Rzeszowskiego proboszcza przemyskiego i kanonika krakowskiego z Przybyszówki. Właścicielami zamku byli w owym czasie również bracia Jana, Andrzej i Stanisław Rzeszowscy. Kolejnymi właścicielami zostali Pileccy, następnie Chełmińscy. W 1523r. Zamek Ogrodzeniecki kupił Jan Boner, burgrabia, żupnik krakowski. Bonerowie była to rodzina mieszczańska wywodząca się z Alzacji, która odegrała ważną rolę na dworze Jagiellonów. Jan Boner należał do najbliższych doradców króla Zygmunta Starego. Po śmierci Jana Bonera zamek objął jego bratanek Seweryn Boner i w latach 1530-1545 zbudował renesansowy zamek na miejscu dawnej warowni średniowiecznej. Za jego panowania Zamek Ogrodzeniecki zawdzięcza zasłużoną sławę Małego Wawelu. Musiał on z pewnością wyglądać wspaniale, jeżeli weźmiemy pod uwagę fakt, że Seweryn Boner z rozkazu królewskiego zajął się w tym samym okresie wielką przebudową zamku wawelskiego, w czasie której, z zachowaniem gotyckich fragmentów powstała najwspanialsza renesansowa budowla. Udział w przebudowie brali najznakomitsi artyści i architekci sprowadzeni z Włoch. Przypuszcza się, iż Seweryn Boner korzystając z okazji pobytu tych artystów zlecił im również ozdobienie zamku w Ogrodzieńcu. W 1562r. zamek przeszedł w posiadanie Jana Firleja, marszałka wielkiego koronnego, jako męża Zofii, córki Seweryna Bonera . W 1587r. zamek został zdobyty przez wojska arcyksięcia Maksymiliana, pretendenta do tronu polskiego, a w 1655r. został częściowo spalony przez wojska szwedzkie. Kolejnym właścicielem zamku został w 1669r. Stanisław Warszycki, kasztelan krakowski. Zamek ogrodzeniecki za jego panowania został częściowo odbudowany po zniszczeniach dokonanych przez Szwedów. Około 1695r. zamek przeszedł w ręce Męcińskich. Następnie w 1702r. znacznie ucierpiał w czasie pożaru wzniesionego przez wojska szwedzkie Karola XII. Zamek około 1784r. od rodziny Męcińskich odkupił Tomasz Jakliński, lecz nie dbając o jego stan techniczny, doprowadził do całkowitej ruiny. Kolejnym właścicielem Ogrodzieńca był Ludwik Kozłowski. W owym czasie nie istniało pojęcie „zabytek”, zatem mury zamkowe wraz z wyposażeniem rozprzedawano jako budulec dla okolicznych zabudowań. Ostatnim właścicielem warowni została pochodząca z Podzamcza rodzina Wołczyńskich. Po wojnie obiekt znacjonalizowano, a w latach 1949-73 przeprowadzono kompleksowe zabiegi, zmierzające do zabezpieczenia jego murów w formie trwałej ruiny. Prace konserwatorskie, zmierzające do zachowania zamczyska w formie trwałej ruiny i udostępnienia go dla zwiedzających, rozpoczęto w 1949, a ukończono w 1973 roku. Obecnie zamek wraz z

przylegającymi do niego nieruchomościami na mocy Decyzji komunalizacyjnej jest własnością Gminy Ogrodzieniec.

Podczas II Wojny Św. przez Podzamcze przebiegała granica pomiędzy III Rzeszą i Generalną Gubernią. W latach 1943-44 zaplanowano i wybudowano zespół umocnień mających obronnych mających powstrzymać od wschodu natarcie Armii Czerwonej. Budowa umocnień i punktów oporu nie została dokończona z powodu szybkiego tempa ofensywy wojsk radzieckich, jednak do dziś w wielu miejscach znajdują się głębokie wykopy oraz pozostałości po betonowych umocnieniach pomiędzy wzniesieniem Suchy Połęcz a Górą Janowskiego. Jedynymi ukończonymi ciężkimi schronami w tym punkcie oporu są Regelbau 701 (służący teraz jako częściowy fundament-pomieszczenie pod budynkiem na terenie prywatnej posesji) oraz Regelbau 668 w pobliżu wzniesienia „Suchy Połęcz”.

(1) Źródło: www.ogrodzieniec.pl

I.3. Zagospodarowanie przestrzenne miejscowości

Podzamcze położone jest na skrzyżowaniu dwóch dawnych traktów handlowych i komunikacyjnych biegnących z Wolbromia do Częstochowy przez Ryczów-Kromołów-Włodowice-Żarki oraz z Żarnowca do Będzina przez Pilicę-Ogrodzieniec-Strzemieszyce. Obecnie jest to skrzyżowanie drogi powiatowej 1737 S Podzamcze – ul. Krakowska (droga dochodząca do drogi powiatowej Ogrodzieniec-Ryczów 1722 S) oraz drogi wojewódzkiej DW790 relacji Dąbrowa Górnicza-Pilica. Zabudowa miejscowości ukształtowała się w oparciu o te drogi, które obecnie noszą nazwy ulic Krakowskiej i Wojska Polskiego. Na terenie miejscowości występuje wyłącznie budownictwo niskie jednorodzinne. Do nielicznych należą budynki usługowe o powierzchni przekraczającej 200 m². Nieruchomości cechują się bardzo dużym rozdrobnieniem i zróżnicowaniem wielkości od kilku arów do działek o kilkudziesięciu arów powierzchni. Rozdrobnienie jest wynikiem wielokrotnego przez pokolenia podziałów małoobszarowych gospodarstw rolnych charakterystycznych dla dawnego zaboru rosyjskiego. Układ osadniczy i lokalizacja budynków mieszkalnych na przestrzeni wieków układały się pierścieniowo wokół głównych dróg komunikacyjnych tworząc charakterystyczne przestrzenne ukształtowanie miejscowości w postaci licznych wąskich uliczek mających początek i koniec przy tej samej ulicy. Tak jest w przypadku ulic: Bonerów, Firleja, Szkolna położonych w pobliżu ul. Krakowskiej oraz Zamkowa, Birowska położonych wzdłuż ul. Wojska Polskiego. Uzupełnieniem zabudowy są budynki zlokalizowane przy ulicach prostopadłych do ul. Wojska Polskiego, będącej główną ulicą biegnącą przez miejscowość, takie jak Piaskowa, Skałkowa, Krótka, Zwycięstwa i Partyzantów. Nieruchomości te zostały ukształtowane prawdopodobnie jako skutek kolejnych podziałów większych gospodarstw podczas przekazywania następnym spadkobiercom.

Teren miejscowości cechuje duża względna zmienność wysokości i zróżnicowany krajobraz. Najwyższe tereny położone są ok. 500 m n.p.m., najniższe na poziomie 430 m n.p.m. Wokół zamku oraz w pobliżu Góry Birów znajdują się jedne z najatrakcyjniejszych kompleksów wspinaczkowych.

Wśród zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej występują miejsca o publicznym charakterze. Należą do nich: Plac Jurajski, położony w centrum miejscowości, przy którym znajduje się strażnica OSP, restauracja oraz centrum handlu, ul. Zamkowa prowadząca do zamku oraz ul. Szkolna, przy której zlokalizowana jest szkoła oraz stacja ratunkowa GOPR.

Dla Podzamcza obowiązuje uchwalony przez Radę Miejską miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony w dniu 28.11.2005r Uchwałą XXXIX/338/2005. W miejscowym planie wprowadzone są strefy ochrony konserwatorskiej „A” i „B”, ochrony krajobrazu „K” oraz ekspozycji „E”. Teren ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” obejmuje obszary o najwyższych wartościach kulturowych. W obrębie strefy „A” obowiązuje priorytet - nadrzędność

ochrony konserwatorskiej nad innymi zagadnieniami występującymi w tym obszarze. W obrębie strefy eliminuje się działalność budowlaną poza pracami o charakterze konserwatorskim lub robotami prowadzonymi pod ścisłym nadzorem konserwatorskim. W terenach objętych strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej możliwa jest działalność inwestycyjna wyłącznie zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi konserwatorskimi i pod nadzorem służb ochrony zabytków oraz po jej uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” obejmuje w miejscowości Podzamcze ruiny Zamku Bonerów – całość założenia w tym wzgórzu zamkowe z najbliższym otoczeniem – Nr rejestru 771/67 oraz kaplicę renesansową przy ulicy Zamkowej – w granicach ogrodzenia – Nr rejestru 773/67.

Tereny „B” obejmują tereny bezpośrednio przylegające do strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” oraz skupiska istniejącej zabudowy posiadającej cechy budownictwa zabytkowego wraz z ich tradycyjnym regionalnym charakterem oraz poszczególne obiekty zabytkowe nie wpisane do rejestru zabytków, ale oczekujące na ten zapis. W obszarze strefy nakazuje się chronić i zachować historyczną dyspozycję przestrzenną wraz z siecią drożną i istniejącą zielenią wysoką wzdłuż dróg i cieków wodnych. Strefa częściowej ochrony konserwatorskiej „B” obejmuje we wsi Podzamcze: obszar zabytkowego układu z historycznym placem (Pl. Wolności (Pl. Jurajski) wraz z zabudową, a także zabudowę skupioną przy historycznych drogach: Ogrodzieniec – Pilica i Ryczów – Bzów), obszar przy drodze do Pilicy (ul. Wojska Polskiego) ze Skalką – Kaplicą w otoczeniu starodrzewia (Kapliczka M.B. Skalkowej) oraz bunkry – zespół niemieckich fortyfikacji połowych – Suchy Połec.

Ustala się konieczność wyeksponowania kapliczki Matki Boskiej „Skalkowej” położonej w strefie „B1” obejmującej strefę przyległą do strefy „A” oraz teren Sanktuarium Matki Bożej Skalkowej. Tereny „K” ochrony krajobrazu obejmują otoczenie zamku na których występuje zakaz realizacji obiektów i zieleni mogących przesłonić panoramę zamku.

Główne ustalenia planu regulujące przeznaczenie terenów na cele budowlane w strefie ochrony konserwatorskiej wprowadzają zakaz budowy budynków powyżej 8m (licząc od poziomu terenu przy głównym wejściu do budynku do najwyższej położonej kalenicy dachu), kąt nachylenia połaci dachowych 35⁰ - 45⁰.

II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

II.1. Zasoby przyrodnicze

Od strony południowo-wschodniej oraz od północy Podzamcze otaczają lasy mieszane, o szczególnym nasileniu lasów iglastych. Większość lasów należy do osób prywatnych oraz do gminy Ogrodzieniec. Lasy nadzorowane są przez Nadleśnictwo Siewierz. Prawie cały teren miejscowości leży w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, który zajmuje na terenie gminy Ogrodzieniec obszar o powierzchni 3 809 ha, co stanowi jego 44,6 % całej jej powierzchni. Na terenie Parku Krajobrazowego ponadto położone są: Ryczów, Ryczów Kolonia, Żelazko, Śrubarnia, częściowo także Kiełkowice i Giebło Kolonia. Niewielki fragment Parku Krajobrazowego obejmuje także południowy i wschodni skraj Ogrodzieńca. Jego południowa i zachodnią część położona jest w otulinie Parku. Około 3 122 ha (36,5 % gminy Ogrodzieniec) zajmuje otulina Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, ma ona status Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Ogrodzieniec jest gminą posiadającą duże kompleksy leśne, co przedstawia tabela 3.

Tabela.3.

<i>Miejscowość</i>	<i>Ogólna powierzchnia (w ha)</i>	<i>Pow. lasów w ha</i>	<i>Procent %</i>
Ogrodzieniec	2894	1752	60,54
Gmina (ogółem) to powierzchnia sołectw	5675	2102	37,04
Gmina ogółem	8569	...	100%

Źródło: Dane z UMiG Ogrodzeienic

Lasy państwowe na terenie gminy zajmują powierzchnie ok. 300 ha.

II.2. Dziedzictwo kulturowe miejscowości (2)

Zamek Bonerów

Ruiny Zamku Ogrodzienieckiego należą do największych i najbardziej malowniczo położonych wśród ostańców najwyższego wzniesienia Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Góra na której wznosi się warownia nazwana została od nazwiska Aleksandra Janowskiego, który właśnie tutaj zainspirowany widokiem zamku, podjął myśl o założeniu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Przypominają o tym dwie tablice umieszczone na dziedzińcu zamkowym umieszczone w sześćdziesiątą i setną rocznicę powołania Towarzystwa w 1906 roku. Pod względem architektonicznym ogrodzieniecki zamek jest niewątpliwie najbardziej interesującą konstrukcją obronną na całej Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Przy jego wznoszeniu nie trzymano się żadnego porządku geometrycznego, ponieważ bezimienni budowniczy musieli wykorzystać miejsce na skałach i wśród skał, tak aby zamek stał się warownią nie do zdobycia. Stara twierdza zbudowana została w stylu włoskiego gotyku z elementami gotyku francuskiego. Wcześniejszą, drewnianą zabudowę wewnętrzną zastąpiła w XV stuleciu murowana wieża mieszkalna, a także wzniesione na południowej skale skrzydło mieszkalne. Zespół zamku Bonerów składał się z zamku górnego i położonego niżej przedzamcza o powierzchni 3 ha. Zamek otoczony był dwoma wałami obronnymi, tworzącymi warowne obwody, których pozostałości można obecnie zobaczyć. Na narożnikach obwodu, bliższych od twierdzy środkowej, zachowały się bastiony służące obserwacji i obsługi wartowniczo-wałowej. Strażnice te wznoszone były nie tylko w celach obserwacyjnych ale także służyły do rozpalania na nich ognisk sygnalizacyjnych, przestrzegających przed niebezpieczeństwem. Wjazd na przedzamcze prowadził od północnego zachodu przez budynek bramy, przed którym znajdowała się niewielka fosa. Zamek górny został wybudowany na planie nieregularnym wykorzystując wielkie skały na różnych poziomach. Wjazd na dziedziniec prowadził przez bramę w części południowo-zachodniej, osadzonej w szczelinie między dwoma skałami. Zapewne istniała tutaj brama, której miejsce zajęła w XVI wieku wieża bramna. Sześciokondygnacyjna wieża bramna została zbudowana na planie kwadratu, ale najwyższa kondygnacja była cylindryczna. W wewnętrznej części baszty znajduje się półkolisty renesansowy portal zbudowany ze sklepionych ciosów. Nad nim znajduje się wnęka po skradzionej w czasie I Wojny Światowej tablicy, której treść napisana połączanymi literami po przetłumaczeniu brzmiała: *Seweryn Bonar z Balic w Ogrodzieńcu Ojcowie, Kamieńcu. Żupnik burgrabia i pełnomocnik, wielkorządca krakowski, bielski, czchowski, rabsztyński starosta z fundamentów wznioł*. Obok miejsca gdzie była tablica znajdują się herby, z których lewy można jeszcze odczytać. Jest to podwójna lilijka andegaweńska, a nad tarczami widać głowy lwów. Wewnątrz znajduje się dziedziniec czworoboczny z którego schody prowadziły na pierwsze piętro. Dziedziniec otoczony był krużgankami, które prowadziły do oddzielnych komnat również na pierwsze piętro. Od strony wschodniej widać stary gotycki portal ceglany. W południowo-wschodniej części dziedzińca

znajduje się najstarsza gotycka część zamku z trzema basztami, a w niej występujące ciemne pomieszczenia z gotyckim portalem i sklepieniami. Zachodnie skrzydło dwupiętrowej budowy, łączącej część mieszkalną zamku tak zwaną część rycerską, posiadało ogrom komnat mieszkalnych i kaplicę przylegającą do ściany południowej. Część północno-zachodnia zamku oddzielona jest od części środkowej dziedzińcem głównym. Między częścią południową stanowiącą drugie skrzydło zamku, a częścią środkową znajduje się dziedziniec mały. W latach 1532-47, w czasie wielkiej rozbudowy prowadzonej przez Seweryna Bonera, wzniesiono skrzydło północne, przy którym wykuto w skale studnię. Powiększeniu uległo również skrzydło południowe wzmocnione dwiema wyniosłymi wieżami. W dalszych latach wymurowano czwarte skrzydło mieszkalne, zamykające dziedziniec wielki od strony zachodniej i całość umocniono od południa przez postawienie wielkiego pawilonu na planie prostokąta (tzw. Kurza Stopa). Kurza Stopa jest elementem, który powstał na początku XVII wieku w celu wzmocnienia obronności zamku. Obronę zamku stanowił również mur, otaczający przedzamcze, dalej mury otaczające dziedziniec, czyli majdan zachodni wraz z basteją i najmłodszy mur kurtynowy. Dziedziniec obiegały dekorowane krużganki, dobudowano też drewniane ganki oraz loggie. Baszty zwieńczono blankami, które częściowo przetrwały do czasów współczesnych. Zamek Ogrodzieniec charakteryzował się pięcioma okrągłymi wieżami. Pierwsza z nich to wieża wschodnia z czołem strąconym w 1914 roku przez ostrzał artyleryjski. Druga baszta to gotycka bojnica, na której zachowały się częściowo zwieńczenia blanków. Trzecia, to renesansowa baszta zachodnia, bardzo charakterystyczna cylindryczna wieża zwieńczona ślepymi machikułami, nazywana w XVII wieku basztą Kredencerską. Czwarta wieża znajduje się w bastionie. W czasie konserwacji wybudowano w niej kręcone schody. Piątej baszty niestety nie ma, ale istnieją dowody na to, że baszta ta istniała. Píše o niej Michał Poleski w książce Pt. „Zamek Ogrodzieniec na tle najbliższej okolicy, jego przeszłość i dzień dzisiejszy”: od strony północnej dochowało się podmurowanie kwadratowe, na którego rogu wschodnim dokładnie rysują się ślady zrujnowanej baszty. Na istniejącej jeszcze przed I wojną światową akwareli malarza Gumińskiego, widać zarys wszystkich baszt.

Źródło : 2. www.ogrodzieniec.pl

Gród Królewski na Górze Birów w Podzamczu

Grodzisko usytuowane jest na północ do ruin Zamku Ogrodzienieckiego, na jednym z najwyższych ostańców na tym obszarze zwanym Górą Birów (460 m n.p.m.). Najprawdopodobniej po raz pierwszy Górę Birów odnotowano już na XV wiecznych mapach. Pojawiła się ona w roku 1467 pod nazwą AVBIRTURCIVS MONS, który określał całe pasmo Jury. Usytuowanie Góry Birów, a także obecność w masywie ostańca licznych jaskiń powoduje, że jest ona jednym z najważniejszych kompleksów archeologicznych na Jurze, dostarczając ciekawych informacji na temat przeszłości tej malowniczej krainy. Odkryte początki bytności ludzi na Górze Birów sięgają 30 tysięcy lat wstecz. W tych czasach łowcy reniferów i niedźwiedzi zakładali swoje łowieckie obozowiska w jaskiniach Góry Birów. Obszar skał dostarczał krzemienia, który był jednym z pierwszych surowców mineralnych do produkcji narzędzi i broni. Na szczycie Góry Birów, a także w jej okolicach funkcjonowały w II i III tysiącleciu p.n.e. pracownie wykonujące z krzemienia: siekierki, groty do strzał i inne narzędzia. Wtedy to powstała tutaj pierwsza osada rolnicza ludności tzw. kultury pucharów lejkowatych. W okresie VI – V wieku Góra była centrum zespołu osadniczego składającego się z kilku położonych w pobliżu osad tzw. kultury łużyckiej. Należy wspomnieć iż ludność kultury łużyckiej była twórcą znanego grodu w Biskupinie. Cały ten prężnie rozwijający się zespół, został zniszczony przez najazd koczowniczych plemion Scytów. Cała osada została zniszczona, a o jej istnieniu świadczą znalezione naczynia, żelazne i brązowe ozdoby oraz charakterystyczne grociki strzał napastników. Ze zniszczonych osad wydobyto także brązowe i żelazne ozdoby stroju kobiecego, narzędzia, naczynia, przęśliki i ciężarki tkackie, które pozwoliłyby na rekonstrukcję warsztatu tkackiego sprzed 2500 lat. W wieku IV – V n.e. Górę Birów zamieszkiwały plemiona germańskie. Przypuszcza się, iż byli to znani ze starożytnych źródeł Wandalowie, którzy wraz ze swoimi pobratymcami podbili i zniszczyli Cesarstwo Rzymskie. Pozostawili oni po sobie naczynia toczone na kole ozdoby z brązu, żelaza oraz srebra. Znaleźiska te należą do unikatowych na ziemiach polskich i wzbudzają ogromne zainteresowanie zarówno krajowych jak i zagranicznych badaczy. Ostatnią osadą na Górze Birów była od VIII wieku osada słowiańska. Jest to jedna z najstarszych na Jurze osad naszych bezpośrednich przodków, Słowian. U podnóża osady założyli oni również cmentarzysko kurhanowe. Wydarzenia te można uznać za początki późniejszego zespołu, który później określono mianem Ogrodzieniec, albowiem nazwa ta ma słowiańską genezę i oznacza „miejsce warowne”, „gród”. W XIII wieku lub na początku wieku XIV, w czasach walk dzielnicowych i zjednoczonych, szczyt Góry został ufortyfikowany. Został wtedy wzniesiony wał o konstrukcji kamiennieo-drewnianej, odcinający podejście na szczyt od strony południowo-wschodniej, pozostawiając jedynie przejście przez szczelinę skalną od strony zachodniej. W późniejszej fazie rozbudowy fortyfikacji wzmocniono to wejście wzniesieniem kamiennego muru. Podczas badań archeologicznych wydobyto tutaj olbrzymią ilość militariów w postaci grotów strzał, bełtów, toporów, fragmentów kolczug, noży bojowych, grotów oszczepów i oporządzenia jeździeckiego takiego jak: ostrogi, wędzidla, strzemiona, sierpy, podkowy itp. Wszystko to wskazuje, iż była to strażnica wojskowa, która strzegła granicy Królestwa Polskiego od strony czeskiego Śląska. Ponadto wydobyto tutaj szpile żelazne, które przypuszcza się, iż służyły jako ryłce do pisania na woskowych tabliczkach. Uzupełnieniem tych wykopalisk są figurki szachów, w tym pięknie zdobione, wykonana z kości rogu bierka szachowa. Niezwykle interesujące są także żelazne kajdany do skuwania rąk. Gród został zniszczony przez pożar, który prawdopodobnie został wniecony w czasie walk polsko-czeskich w I połowie XIV wieku. Fakt ten mogą potwierdzać monety znalezione na terenie Góry, pochodzące wyłącznie z mennic czeskich lub śląskich podległych Królowi Czech. Po zniszczeniu Grodu, którego już nigdy nie odbudowano, zaczęło rozwijać się osadnictwo na terenie Podzamcza i Ogrodzieńca. Wynika z tego, że wcześniejszy gród, jak również wzniesiony po jego zniszczeniu kamienny zamek, był niewątpliwie własnością książęcą i królewską. Informacje te dowodzą, że początki Ogrodzieńca jako miasta królewskiego, ma swoje korzenie na Górze Birów, gdzie w dawnych czasach istniał Gród Królewski. Zamek Ogrodzieniecki przejął funkcję tegoż

grodu. Materiały wykopaliskowe z Góry Birów znacznie wyprzedzają w czasie materiały wydobyte w trakcie badań zamku ogrodzienieckiego w Podzamczu. Te archeologiczne odkrycia są wielkim wydarzeniem, gdyż dowodzą, że dawno temu istniały na terenie Podzamcza dwa grody, z których jeden starszy wsparty na skałach Góry Birów i młodszy wzniesiony na wzgórzu zwanym później Górą Janowskiego. Prawdopodobnie mianem „Wilcze Szczęki” określano budowlę obronną na Górze Birów. Najstarsza na Jurze osada Słowian usytuowana na Górze Birów założyła u jej podnóża cmentarzysko kurhanowe. Pod kolistymi nasypami piaszczysto-kamiennymi mieszkańcy osady składali swoich zmarłych. Nie znane są dokładnie obrzędy, które towarzyszyły składaniu zwłok. Wczesnośredniowieczne cmentarzysko zostało odkryte podczas badań Góry Birów i zostało rozpoznane jedynie fragmentarycznie. Stwierdzono, że kurhany powstały na miejscu wcześniejszej osady kultury łużyckiej sprzed 2500 lat. Dotychczas zidentyfikowano kilkanaście pewnych oraz domniemych kurhanów. Średnica kurhanów wynosi od kilku do kilkunastu metrów, a wysokość sięga do około 200cm. Pierwotnie były wyższe i bardziej foremne. Cmentarzysko to należy do najstarszych tego typu na obszarze Jury. Należy ona także do jednych z najwyższych ostańców w tym obszarze (460 m n.p.m.).

Gród królewski na Górze Birów

Jaskinie w Górze Birów

Góra Birów i tereny wokół niej należą do najcenniejszych form krasowych w Polsce, których największe skupisko występuje właśnie na obszarze Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Jaskinie i schroniska skalne występujące w Górze Birów to jedne z ciekawszych i piękniejszych tego typu obiektów. Stanowią one część wielokulturowych stanowisk archeologicznych, obejmujących okres wielu dziesiątek, a nawet setek lat. Wyniki prowadzonych dotychczas badań pozwoliły na rozpoznanie kilku faz osiedlania się w tym obszarze ludzi, przybliżyły sposób ich życia oraz ukazały zmiany jakie wystąpiły w środowisku przyrodniczym. Niezwykle interesujące stało się odkrycie w osadach jaskiniowych Góry Birów obozowiska łowców reniferów. Znalezisko to potwierdza liczne szczątki reniferów, stanowiące ok. 70% całego odkrycia. Polowania na renifery dostarczały ówczesnym ludziom mięsa, kości i skór, zbierano także zrzucane poroża. Dieta łowców uzupełniana

była ponadto mięsem innych zwierząt takich jak: niedźwiedź jaskiniowy, koń, nosorożec włochaty, żubr pierwotny i mamut, a także ptaków między innymi pardw. Ptaki te zakładały gniazda na ziemi, dlatego też jaja ich mogły być wykorzystywane przez człowieka. Upolowane zwierzęta stanowiły cenne źródło kości, piór i skór wykorzystywanych w życiu codziennym. Człowiek pierwotny zajmował się także zbieractwem roślin i owoców. Wszystkie te znaleziska stanowią ważną informację o czasie, w którym pierwotni łowcy przebywali na tym terenie. Badania osadów jaskiniowych, a szczególnie występujących w nich szczątków zwierzęcych obok poznania historii osadnictwa dają możliwość rekonstrukcji środowiska przyrodniczego z często odmienną fauną od dzisiejszej. Na terenie otaczającym Górę Birów występowały w przeszłości obok form dziś żyjących, zwierzęta współcześnie charakterystyczne dla dalekiej północy (pardwy, lemingi, renifery), a także formy wymarłe (niedźwiedź jaskiniowy, hiena jaskiniowa, mamut, nosorożec włochaty, żubr pierwotny). Obecność ssaków związanych z wodą tj. karczownik, bóbr oraz wymagające obecności wodopojów duże roślinożerne ssaki kopytne świadczą, że w tym czasie znajdował się na tym terenie zbiornik wodny, rzeka lub jezioro, którego dzisiaj już tutaj nie ma.

II.3. Obiekty turystyczne i rekreacyjne

Ruiny Zamku Bonerów w Podzamczu są jednym z najbardziej popularnych miejsc w Województwie Śląskim. Są też jednym z najbardziej znanym i cenionym obiektem dziedzictwa narodowego w Polsce, a o wartości obiektu może świadczyć umieszczenie go na dziesiątym miejscu (spośród ponad czterystu najatrakcyjniejszych obiektów w kraju) w organizowanym w 2007 roku przez dziennik „Rzeczpospolita” ogólnopolskim plebiscycie „Siedem Cudów Polski”. Od czasu po I Wojnie Światowej do lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku zamek otoczony był opieką państwa.

Do najnowszych atrakcji turystycznych należy wybudowany na Górze Birów przez Gminę Ogrodzieniec w 2008r. zespół drewnianych budowli będący rekonstrukcją Grodu Królewskiego. Składa się ona z wieży bramnej, chaty królewskiej, wieży obserwacyjnej oraz ogrodzenia z ostrokołów. Projekt współfinansowany był przez Unię Europejską oraz budżet państwa. Odtworzenie dawnych zabudowań militaryjnych wykonano na podstawie dokumentacji powstałej po prowadzonych wykopaliskach archeologicznych.

Szlak Warowni Ogrodzienieckich – Gród Królewski na Górze Birów

Początkiem Szlaku Warowni Ogrodzienieckich jest Plac Jurajski, przy którym znajdują się tablice informacyjne zawierające dane dotyczące tras turystycznych wokół Podzamcza oraz innych elementów eksponowanych w terenie ze względu na swe walory krajoznawcze, przyrodnicze i historyczne. Dalej trasa wiedzie ulicą Zuzanka, gdzie znajduje się punkt widokowy na trasie zwiedzania z szeroką panoramą na Zamek Ogrodzieniecki i Górę Birów oraz punkt przyrodniczy i geologiczny. Posuwając się trasą na północ szlak prowadzi do Góry Birów z jej głównymi atrakcjami. Osiągając podnóże „Birowa” turysta ma możliwość zwiedzenia jaskiń znajdujących się w tym ostańcu. Po wejściu na szczyt Góry zwiedzający mogą zapoznać się z historią osadnictwa oraz mogą podziwiać panoramę okolicy z wyznaczonego punktu widokowego. Schodząc z Góry Birów trafiamy na odcinek szlaku przewidziany do zaadoptowania na niewielki ogród dendrologiczny, gdzie turysta będzie miał możliwość zapoznania się z najpospolitszymi i najciekawszymi gatunkami drzew i krzewów rosnących w okolicach Podzamcza. Następnie w pobliskim lesie na południowy-wschód od Góry, trafiamy na skupisko kilku kurhanów ziemnych tworzących wczesnośredniowieczne cmentarzysko. W pobliżu znajduje się również studnia – źródło. Idąc dalej szlakiem oddalamy się od cmentarzyska zbliżając do ostańca o nazwie Suchy Połec. Znajdują się tutaj pojedyncze schrony i bunkry bojowe niemieckiej linii umocnień z 1945r. U podnóża skały umieszczona została tablica opisująca jedno z najcenniejszych zbiorowisk roślinnych na Jurze – murawy kserotermiczne, a na samym szczycie Suchego Połcia tablica prezentująca historię umocnień z okresu II wojny światowej. W tym miejscu utworzona została platforma widokowa i miejsce wypoczynku. Dalej szlak kieruje się już bezpośrednio ku zamkowi, przekraczając drogę Ogrodzieniec - Pilica i prowadzi dalej pomiędzy zabudowaniami, gdzie zlokalizowana jest tablica z opisem roślin zbiorowisk synantropijnych. Idąc drogą za zabudowaniami, wiodącą do Zamku Ogrodzienieckiego napotykamy tablicę z opisem walorów przyrodniczych Podzamcza. Dalsza wędrowka szlakiem prowadzi nas do „Skalnego Miasta” w Podzamczu, czyli skupiska skałek o niepowtarzalnych kształtach. Jest to miejsce wyznaczone do uprawiania wspinaczki skałkowej oraz wypoczynku. Z tego punktu rozpościera się panorama na pasmo Smoleńsko-Niegowonickie z wieżą zamku w Smoleniu. Trasa zwiedzania prowadzi dalej wokół murów zamku oraz kolejnych kompleksów skałkowych doprowadzając ostatecznie przed bramę wejściową Zamku, gdzie znajduje się tablica dotycząca historii tej budowli. Po wejściu na zamek zwiedzanie odbywa się zgodnie z wytyczoną przez gospodarzy zamku trasą. Na wieży zamkowej zlokalizowany jest punkt widokowy, gdzie w koronach murów wieży znajdują się tablice z opisami oglądanych fragmentów krajobrazu. Opuszczając zamek kierujemy się w stronę Placu Jurajskiego, w pobliżu którego znajduje się XIX wieczna kapliczka z detalami architektonicznymi pochodzącymi z wystroju budowli zamkowych, będącą za finałem trasy.

II.4. Infrastruktura społeczna

Świetlice środowiskowe

W Gminie Ogrodzieniec funkcjonują trzy obwody szkolne szkół podstawowych prowadzonych przez gminę: Szkoła Podstawowa w Gieble, Szkoła Podstawowa w Ryczowie Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ogrodzieńcu. Obwód Zespołu obejmuje Ogrodzieniec, Fugasówkę, Śrubarnię, Józefów i Podzamcze. W gminie funkcjonuje jedno Gimnazjum, zlokalizowane w Ogrodzieńcu – Cementowni.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym i w Gimnazjum w godzinach popołudniowych działają dwie Świetlice Środowiskowe, do których uczęszczają dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania realizowane są w formie zajęć profilaktycznych. Preferuje się aktywność

ruchową, zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz zajęcia plastyczno-techniczne. Wykonane przez dzieci prace są elementami dekoracyjnymi świetlicy. Do codziennych zajęć należy pomoc w odrabianiu prac domowych oraz indywidualne konsultacje dla dzieci i rodziców. W okresie wakacyjnym corocznie organizowane są gry i zabawy, wycieczki piesze po okolicy, rajdy, ogniska na świeżym powietrzu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Ogrodzieńcu

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Ogrodzieńcu funkcjonuje od końca lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku. Jego siedziba mieści się w centrum miasta na Placu Wolności 24. MGOK w ramach swoich zadań jest organizatorem lub współorganizatorem zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych. MGOK prowadzi również działalność wydawniczą – realizuje wydawanie lokalnego miesięcznika Gazeta Ogrodzieniecka. Główne propozycje programowe MGOK w Ogrodzieńcu to warsztaty plastyczne, nauka gry na instrumentach muzycznych, zajęcia wokalne i poezji śpiewanej, zajęcia rekreacyjno-sportowe sekcja karate tradycyjnego i inne.

Pod egidą MGOK funkcjonują działające w mieście zespoły śpiewacze: Zespół Echo, Chór Seniora oraz Koło Gospodyń Wiejskich z Podzamcza, Zespół „Ryczowianki” z Ryczowa, Zespół Folklorystyczny „Wrzos” z Ryczowa Kolonii i Kapela Ludowa „Stanisław” również z Ryczowa Kolonii, Orkiestry Dęte w Ogrodzieńcu, Ryczowie i Gieble. Dom Kultury zapewnia im opiekę merytoryczną, w tym zatrudnia instruktorów prowadzących zajęcia. W budynku MGOK mają swoje siedziby: Koło Miejskie Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło Pszczelarzy, Miejskie Koło Wędkarskie „OKOŃ” przy MGOK.

W MGOK swoją siedzibę ma Gminne Centrum Informacji, które powstało w 2005 roku ze środków ówczesnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy oraz środków własnych Gminy Ogrodzieniec. GCI powstało z inicjatywy i podlega pod Urząd Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Ogrodzieńcu

Mieszkańcy gminy mogą korzystać z zasobów bardzo dobrze wyposażonej i funkcjonującej Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej. Biblioteka wyposażona jest w sprzęt komputerowy z oprogramowaniem – 7 zestawów komputerowych. Stan księgozbioru na dzień 31.12.2009 wynosił 52265 książek. W skład księgozbioru wchodzi literatura dziecięca, historyczna, popularnonaukowa. Biblioteka posiada również zbiór 11 różnego rodzaju czasopism. W Podzamczu znajduje się Filia MGBP zlokalizowana w Szkole Podstawowej przy ul. Szkolnej.

II.5. Infrastruktura techniczna

Energia elektryczna

Linie i urządzenia elektroenergetyczne w Podzamczu eksploatuje administruje ENION S.A. Rejon Dystrybucji Zawiercie. Urządzenia elektroenergetyczne, linie napowietrzne i kablowe zaspakajają potrzeby mieszkańców gminy.

Tabela 4

Gmina Ogrodzieniec	Długość linii napowietrznych SN w km	Długość linii kablowych SN w km	Długość linii napowietrznych NN w km	Długość linii kablowych NN w km	Ilość stacji SN/NN szt.
	59,045	19,266	83,003	27,405	51

Źródło: ENION Rejon Dystrybucji w Zawierciu

Zaopatrzenie w gaz

Miejscowość Podzamcze jest w całości zgazyfikowana, gaz do odbiorców dostarczany jest z sieci średnioprężnej. Na terenie miasta nie ma stacji redukcyjno-pomiarowej, redukcja ciśnienia gazu odbywa się za pomocą indywidualnych reduktorów przy budynkach. Eksploatacją sieci gazowej zajmuje się Górnośląska Spółka Gazownicza, Rozdzielnia Gazu w Zawierciu. Długość sieci na terenie Podzamcza wynosi 14,6 km.

Zaopatrzenie ludności w wodę

Na terenie Podzamcza zlokalizowana jest studnia głębinowa z której zaopatrywani są odbiorcy z tej miejscowości oraz z sołectwa Giebło Kolonia. W roku 2010 system zaopatrzenia w wodę zostanie połączony z siecią wodociągową Kielkovic. Sieć wodociągowa eksploatowana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ogrodzieńcu, działający w formie zakładu budżetowego. Łączna długość sieci wodociągowej w Podzamczu wynosi 16,3 km .

Telekomunikacja

Teren Podzamcza jest dobrze uzbrojony w sieć telekomunikacyjną. Mieszkańcy mają dostęp zarówno do telefonii stacjonarnej obsługiwanej przez Telekomunikację Polską oraz do sieci telefonii komórkowych (ERA GSM, PLUS GSM, IDEA, ORANGE).

Infrastruktura drogowa

Przez Podzamcze przebiega droga wojewódzka DW790 (ul. Wojska Polskiego) oraz droga powiatowa 1737 S (ul. Krakowska) zarządzane przez Powiatowy Zarząd Dróg w Zawierciu. Pozostałe ulice administrowane są przez gminę Ogrodzieniec.

Gospodarka odpadami w miejscowości

Na łączną liczbę 1084 gospodarstw domowych 1053 posiada podpisaną umowę z firmą REMONDIS zajmującą się odbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Stanowi to ponad 97 % gospodarstw. Firma REMONDIS dodatkowo prowadzi selektywną zbiórkę opakowań z tworzyw sztucznych i szkła od mieszkańców. Po za tym na terenie Podzamcza prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w tzw. „centrach zbiórki”, są to punkty, w których umieszczone są pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów z tworzyw sztucznych i szkła z których mogą korzystać wszyscy mieszkańcy Gminy a także turyści. Średnia częstotliwość opróżniania wynosi raz na miesiąc. Ponadto firma REMONDIS prowadzi odbiór odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Gmina Ogrodzieniec wspiera działania usuwania azbestu i udziela dotacji dla dofinansowanie utylizacji odpadów przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest. Dofinansowanie utylizacji jest realizowane ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W latach 2002-2008 w ramach realizowanego programu 57 wnioskodawców z terenu gminy skorzystało z dofinansowanie. Łącznie zutylizowano 102,11 ton dachówek azbestowych, a dofinansowanie dla mieszkańców miasta Ogrodzieniec wyniosło 86 133,44 zł.

Gospodarka wodno-ściekowa w Podzamczu

W latach 2004-2005 rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej z przyłączami w miejscowości Ogrodzieniec. W wyniku tej inwestycji wybudowano ok. 9 km kanalizacji sanitarnej oraz 270 przyłączy posesji. Ponadto wybudowano ok. 1,5 km kanalizacji deszczowej. W 2005r. wybudowano kolektor tranzytowy łączący wówczas wybudowaną sieć z oczyszczalnią ścieków w

Ogrodzieńcu-Cementowni. Wcześniej, w terminie od listopada 2000r. do kwietnia 2001r. wykonano odcinek kanalizacji deszczowej oraz zbiornik chłonny przy ul. Spacerowej w Ogrodzieńcu. W okresie sierpień 2006 – listopad 2007, w miejsce starej oczyszczalni przy ulicy Kościuszki w Ogrodzieńcu – Cementowni wybudowano Etap I nowoczesnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 500 m³/dobę. Docelowa przepustowość oczyszczalni wynosi 1000 m³/dobę co zapewni odbiór ścieków z Ogrodzieńca, Fugasówki, Podzamcza i Ryczowa. W latach 2008-2009 wykonano drugi etap kanalizacji Ogrodzieńca, w ramach którego wybudowano ok. 17 km kanalizacji sanitarnej i ok.3 km kanalizacji deszczowej. Podłączono ponad 800 posesji, co pozwoliło na objęcie systemem kanalizacji sanitarnej ponad 90% budynków Ogrodzieńca. Rozwiązano również problem odprowadzenia wód z głównych dróg w mieście.

Kanalizacja Podzamcza po Ogrodzieńcu i Fugasówce, zaplanowana jest jako następny etap porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w gminie Ogrodzieniec. Zakłada się, że w latach 2011-2012 zostanie wykonana dokumentacja projektowa, która zezwoli na rozpoczęcie inwestycji następnymi latami. Zgodnie z założeniami kanalizacja sanitarna i deszczowa głównych dróg Podzamcza powinna być wykonana w latach 2013-2015.

Tabela 5. Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w Ogrodzieńcu w latach 2000-2009

<i>Rok</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Rodzaj inwestycji</i>	<i>Długość</i>	<i>Ilość</i>	<i>Wartość całkowita w zł</i>
2000- 2001	Ogrodzieniec	Kanalizacja deszczowa oraz zbiornik chłonny		1	171.944,00
2004- 2005	Ogrodzieniec	Kanalizacja sanitarna Przyłącza	8866 mb	270	2 850.638,00
		Kanalizacja deszczowa Separator	1506 mb	1	
2005	Ogrodzieniec	Kolektor kanalizacji sanitarnej	935		247.935,00
2006- 2007	Ogrodzieniec - Cementownia	Budowa gminnej oczyszczalni ścieków – etap I	-	1	4.140.317,71
2008 – 2009	Ogrodzieniec	Kanalizacja sanitarna	17 km		8.974.890,45
		Kanalizacja deszczowa	3 km		

Dane: UMiG Ogrodzieniec.

II.6. Rolnictwo

Użytki rolne zajmują w gminie Ogrodzieniec 3 920 ha. Ich udział w ogólnej powierzchni gminy stanowi 45,7 % i jest najmniejszy spośród wszystkich gmin powiatu zawierciańskiego. Decyduje o tym w dużej mierze wysoki stopień lesistości – Ogrodzieniec jest jedyną gminą powiatu, w której powierzchnia użytków rolnych (3 920 ha) i terenów leśnych (3 843 ha) są do siebie bardzo zbliżone. Grunty orne na tle użytków rolnych stanowią 84,2 %, łąki – 5,0 %, pastwiska – 7,6 %, sady – 3,2 %. Istotną funkcją rozwoju gospodarczego gminy Ogrodzieniec, pomimo dominacji i prężnego rozwoju turystyki, pozostaje rolnictwo. Najintensywniej rozwija się ono w części wschodniej, północno – wschodniej we wsiach Giebło, Kielkowice częściowo także w Podzamczu, Mokrusie i Gulzowie, gdzie warunki glebowe w skali całej gminy, są stosunkowo najlepsze. Generalnie jednak całą gminę Ogrodzieniec pod względem klasyfikacji gleb uznać należy za stosunkowo ubogą. Obszar powiatu zawierciańskiego należy do środkowoeuropejskiej strefy klimatycznej. Zaliczany jest do

typu klimatów wyżyn środkowoeuropejskich, a w podziale na dzielnice rolniczo klimatyczne należy do dzielnicy częstochowskiej. Średnia temperatura roczna wynosi około 7,5 st. C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia temperatura 17,5 st. C), a najchłodniejszym styczeń (średnia temp. -3,5 st. C). Średnie opady na tym terenie wynoszą 650-700 mm. Najmniejsze opady występują w miesiącu marcu i październiku (39-40 mm), a największe w miesiącach czerwcu, lipcu i sierpniu (75-87 mm). Śnieg pojawia się pod koniec listopada, a znika najwcześniej w połowie marca. Zima trwa około 100 dni. Średnia roczna wilgotność względna powietrza nie przekracza 78%, a najwyższe wartości osiąga w styczniu, natomiast najniższe wiosną i latem. Wartość średniego rocznego usłonecznienia rzeczywistego wynosi około 1 800 godz./rok. Średnie roczne zachmurzenie kształtuje się na poziomie około 70%.

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w gminie Ogrodzieniec:

Grupy obszarowe	Liczba Gospodarstw	%	Powierzchnia gospodarstw (łącznie z lasami) ogółem w ha	Powierzchnia uż. rolnych w gospodarstwach ogółem w ha
1	2	3	4	5
Do 1 ha	1834	62,04	1952	686
1 – 2 ha	685	23,17	1570	1041
2 – 5 ha	307	10,39	2406	1905
5 – 10 ha	92	3,12	498	369
10 – 50 ha	35	1,18	118	111
50 – 100 ha	1	0,03	65	65
100 – 300 ha	2	0,07	445	445
Powyżej 300 ha	–	–	–	–
Razem:	2956	100,00	7054	4622

Źródło: Dane z Urzędu MiG Ogrodzieniec.

Na terenie Podzamcza w latach 1976-1979 dokonano przymusowego wykupu nieruchomości rolnych na rzecz Skarbu Państwa. Wykupione od rolników grunty zostały oddane w użytkowanie PGR Zawiercie, a następnie w przekazane do dyspozycji Agencji Nieruchomości Rolnych w Opolu. Obecnie kompleksy pól uprawnych otaczające Podzamcze należą do kilku rolników, którzy wcześniej dzierżawione od Agencji grunty wykupują na własność.

Tabela 7. Kompleksy pól uprawnych w Ogrodzieńcu i Podzamczu

Miejscowość	Obszar w ha
Kompleks I w Ogrodzieńcu	277,00
Kompleks II w Ogrodzieńcu	151,00
Kompleks III w Ogrodzieńcu	65,00

Źródło: Dokumentacja UMiG Ogrodzieńcu

Warunki klimatyczne i glebowe panujące w gminie Ogrodzieniec predysponują do uprawy roślin zbożowych. Nowością wśród uprawianych roślin jest słonecznik.

II.7. Podmioty gospodarcze w miejscowości

Wśród prowadzących działalność gospodarczą przeważają podmioty zajmujące się usługami oraz handlem. Główne rodzaje działalności gospodarczej w miejscowości Podzamcze to działalność związana z obsługą ruchu turystycznego (wynajem pokoi, parkingi, gastronomia, sprzedaż pamiątek), agroturystyką, handel, usługi ogólnobudowlane i inne. Działające firmy to w większości podmioty małe, zatrudniające kilku do kilkunastu pracowników lub jednoosobowe. Nie działają duże firmy w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

II.8. Kapitał społeczny i ludzki

Bractwo Rycerskie Ziemi Ogrodzienieckiej

Stowarzyszenie powstało w 1998r. jako sekcja Signum Polonicom. Od 1999r. funkcjonuje pod nazwą Bractwo Rycerskie Ziemi Ogrodzienieckiej. Liczy ok. 35 osób. W skład Bractwa wchodzi dwie sekcje: myszkowska i ogrodzieniecka, która specjalizuje się w pokazach konnych walk rycerskich oraz tańca dawnego różnych okresów. W sezonie letnim Bractwo organizuje Turnieje i pokazy rycerskie na Zamku Ogrodzienieckim, uczestniczy w imprezach i pokazach na terenie całego kraju i za granicą oraz prowadzi zajęcia dla młodzieży w Domu Kultury, który udostępnia salę.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło w Ogrodzieńcu

Siedziba powstałego w 1997r. Koła Miejskiego w Ogrodzieńcu mieści się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury. Obecnie Koło w Ogrodzieńcu liczy ponad stu członków. Celem tej organizacji jest pomoc emerytom i rencistom oraz osobom samotnym. Koło organizuje wycieczki krajowe i zagraniczne, wieczorki i zabawy przy muzyce, spotkania okolicznościowe. Do Koła należy kilku członków z Podzamcza.

Koło Pszczelarzy w Ogrodzieńcu

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Ogrodzieńcu działa Koło Pszczelarzy powstałe w 2004r. Koło skupia 20 członków. Pszczelarze nie tylko prowadzą własne pasieki, ale organizują także spotkania, na których dzielą się doświadczeniami z innymi hodowcami oraz prezentują produkty pszczelarskie. Koło skupia również członków z Podzamcza.

Jurajski Klub Hodowców Gołębi Poczтовых w Łazach, Sekcja Ogrodzieniec

Od 2002 roku w Ogrodzieńcu działa grupa hodowców gołębi, który jest sekcją Jurajskiego Klubu Hodowców Gołębi Pocztowych. Członkowie sekcji biorą udział w zawodach lotów gołębi pocztowych w różnych kategoriach. Swoje gołębie prezentują ponadto na wystawach krajowych i zagranicznych. Klub skupia ok. 200 hodowców z terenu gmin: Ogrodzieniec, Łazy, Kroczyce, Klucze i Zawiercie.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Ogrodzieniec zapewnia Posterunek Policji w Ogrodzieńcu, podporządkowany Komisariatowi Policji w Pilicy. Najczęstsze wykroczenia to chuligaństwo i wandalizm. Liczba patroli wg oceny mieszkańców jest w miarę wystarczająca. W

sezonie letnim Gmina zamawia dodatkowe służby w soboty i niedziele, które pełnione są głównie w Podzamczu zapewniając większe bezpieczeństwo mieszkańcom i turystom.

Ochrona przeciwpożarowa w Gminie Ogrodzieniec

Ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa w gminie Ogrodzieniec to zadanie ośmiu jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Ogrodzieniec, OSP Giebło, OSP Gulzów, OSP Kielkowice, OSP Mokrus, OSP Podzamcze, OSP Ryczów i OSP Ryczów Kolonia. Trzy jednostki, w tym OSP Ogrodzieniec należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Na terenie gminy Ogrodzieniec osiem jednostek OSP skupia w swoich szeregach 445 druhow, ponadto OSP Ogrodzieniec posiada żeńską drużynę sportowo-pożarniczą, a OSP Kielkowice i OSP Ryczów Kolonia młodzieżowe drużyny sportowo-pożarnicze. Na wyposażeniu jednostek znajduje się 17 samochodów, w tym 2 ciężkie, 7 średnich, 5 lekkich, 2 operacyjne i 1 samochód ratownictwa drogowego. OSP Podzamcze istnieje od 1956 roku, obecnie jednostka liczy 16 członków.

Koło Gospodyń Wiejskich przy Stowarzyszeniu Kobiet Parków Jurajskich w Podzamczu

Celem Koła Gospodyń Wiejskich (KGW powstało w 1964 roku, od l. 90. XXw. funkcjonuje Stowarzyszenie) w Podzamczu jest podtrzymywanie i kultywowanie tradycji ziemi jurajskiej. Podczas licznych imprez folklorystycznych, które każdego roku odbywają się w scenerii Zamku Ogrodzieniec w Podzamczu, KGW pełni rolę gospodarza. W przeglądach regionalnych Koło reprezentuje gminę Ogrodzieniec, występując jako zespół ludowy. Liczy 17 osób.

II.9. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ONOWIE MIEJSCOWOŚCI PODZAMCZE

Tabela 8

Rodzaj zasobu	Brak	Znaczenie		
		Małe	Średnie	Duże
<i>Środowisko przyrodnicze</i>				
Walory krajobrazu (skały, ostańce)				+
Walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)				+
Walory szaty roślinnej (runo leśne)				+
Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty				+
Osobliwości przyrodnicze				+
Skalki dla uprawiania wspinaczki				+
<i>Środowisko kulturalne</i>				
Walory zagospodarowania przestrzennego				+
Zabytki				+
<i>Dziedzictwo religijne i historyczne</i>				
Miejsca i przedmioty kultu				+
Święta, odpusty, pielgrzymki				+
Legendsy, podania i fakty historyczne				+
<i>Obiekty i tereny</i>				
Walory turystyczne				+
Miejsce sportu, wypoczynku i rekreacji				+
Tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną				+
<i>Gospodarka, rolnictwo</i>				

Uprawy polowe		+		
Instytucje				
Szkoła Podstawowa				+
Przedszkole				+
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury				+
Biblioteka				+
Zamek sp. z o.o.				+
Ludzie, organizacje społeczne				
Ochotnicza Straż Pożarna w Podzamczu				+
Koło Gospodyń Wiejskich			+	
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło w Ogrodzieńcu		+		
Związek Kombatantów RP Koło Miejskie w Ogrodzieńcu		+		
Jurajski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых		+		
Bractwo Rycerskie			+	
Koło Pszczelarzy		+		

Na terenie gminy Ogrodzieniec działają następujące organizacje i stowarzyszenia: Stowarzyszenie LGD Perła Jury, Bractwo Rycerskie Ziemi Ogrodzienieckiej, Stowarzyszenie „Nobilito” w Ogrodzieńcu, Jurajski Klub Hodowców Gołębi Sportowych Sekcja Ogrodzieniec, Koło Łowieckie „Darz Bór” w Ogrodzieńcu, Koło Myśliwych „Diana” w Ogrodzieńcu, Koło Pszczelarzy w Ogrodzieńcu, Miejskie Koło Wędkarskie „Okoń” przy MGOK w Ogrodzieńcu, Stowarzyszenie Rekreacyjno-Wędkarskie w Ogrodzieńcu, Zespół „Echo” w Ogrodzieńcu, Chór „Seniora” w Ogrodzieńcu, Zarząd Miejsko-Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych w Ogrodzieńcu, Ochotnicza Straż Pożarna w Ogrodzieńcu, Dziecięco-Młodzieżowa Orkiestra Dęta w Ogrodzieńcu, Jurajskie Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej (z siedzibą w ZGJ), Zarząd Gminny Związku Młodzieży Wiejskiej w Ogrodzieńcu, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Miejski w Zawierciu, Koło w Ogrodzieńcu, Stowarzyszenie Miłośników Zabytków Historycznych, Miejsc Martyrologii i Kultu Duchowego w Ogrodzieńcu oraz Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Koło Miejskie w Ogrodzieńcu.

Ponadto Gmina Ogrodzieniec należy do stowarzyszeń tj.: Związek Gmin Jurajskich, Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités” i Śląska Organizacja Turystyczna.

III. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI PODZAMCVZ

Tabela 9

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjne walory krajobrazowe ▪ Korzystne położenie pod względem rozwoju turystyki ▪ Skuteczna promocja miejscowości ▪ Uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ▪ Własność gminy terenów: Zamek 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niezadawalający stan techniczny budynku szkoły ▪ Niezadawalający stan techniczny basenu przy szkole ▪ Brak boiska sportowego ▪ Niezadawalający stan techniczny budynku OSP

<p>Bonerów, Góra Birów, Suchy Połec</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dogodna komunikacja drogowa ▪ Rozwinięta sieć wodociągowa, gazowa, energetyczna ▪ Duże zaangażowanie społeczności w sprawy parafialne i kościelne ▪ Prężnie działająca OSP ▪ Dobra współpraca mieszkańców z urzędem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duża powierzchnia terenów o słabych glebach przeznaczonych pod rolnictwo ▪ Niewystarczająca liczba przedsiębiorstw dających dochody gminie ▪ Niewielka ilość punktów gastronomicznych ▪ Niewielka ilość punktów hotelowo-noclegowych ▪ Wymagający poprawy stan techniczny ruin zamku ▪ Brak gruntów gminnych w centrum wsi z przeznaczeniem na cele publiczne ▪ Brak wystarczającej ilości parkingów ▪ Niezadawalający stan nawierzchni dróg i chodników ▪ Niezadawalająca liczba podmiotów dająca zatrudnienie mieszkańcom
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa infrastruktury turystycznej dla obsługi większej liczby turystów ▪ Planowana rozbudowa infrastruktury drogowej – obwodnica m. Zawiercie ▪ Budowa ścieżek pieszo-rowerowych ▪ Planowany rozwój bazy hotelowej i gastronomicznej ▪ Zarezerwowanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i usługi turystyczne ▪ Uznanie Zamku Bonerów za Pomnik Historii lub inne wyróżnienie zezwalające na lepszą promocję Podzamcza 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Migracja wykształconej młodzieży oraz specjalistów za granicę ▪ Migracja mieszkańców do dużych ośrodków miejskich w poszukiwaniu pracy ▪ Postępująca indywidualizacja życia społecznego ▪ Mały przyrost naturalny ▪ Silna pozycja sąsiadującego miasta powiatowego, przyciągająca w większym procencie inwestorów ▪ Bezrobocie

W 2007r. działalność promocyjna i kulturalna gminy nagrodzona została prestiżowym tytułem Złotej Złoty Miejsowości w konkursie Radia Katowice. Szansą dla rozwoju miejscowości Podzamcze są środki finansowe z Unii Europejskiej oraz fundusze grantowe, które umożliwią rozwój miejscowości oraz przyczynią się do rozwiązania wielu problemów lokalnych i społecznych. Szansą dla rozwoju turystycznego miejscowości jest remont kąpieliska przy Szkole Podstawowej wraz z budową infrastruktury rekreacyjnej, która zaspokoi potrzeby mieszkańców i turystów odwiedzających gminę.

Do słabych stron miejscowości należy zaliczyć niezadawalający stan techniczny budynku OSP, bowiem obiekt ten został wybudowany w latach 50-tych ubiegłego wieku, na chwilę obecną wymaga gruntownego remontu, przebudowy, adaptacji pomieszczeń do obecnych warunków. Dostosowanie obiektu do potrzeb społecznych wynikających z działalności mieszkańców skupionych w organizacjach kultywujących lokalne tradycje jest bardzo ważnym zadaniem władz samorządowych. Realizacja wszystkich inwestycji wpłynie w znaczący sposób na podniesienie

atrakcyjności turystycznej Podzamcza, poprzez wzrost zainteresowania potencjalnych turystów, a tym samym wpłynie na podniesienie standardu życia i pracy mieszkańców.

IV. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘC

IV.1 Kierunki rozwoju

Na terenie gminy Ogrodzieniec, turystyka jako funkcja gospodarcza a zarazem forma promocji gminy, będzie systematycznie zwiększać swoje znaczenie, na co aktywnie przygotowują się zarówno samorząd gminny jak i jej mieszkańcy oraz miejscowi inwestorzy. Turystyka spełniać będzie rolę instrumentu silnie wspomagającego przemiany społeczno-gospodarcze i awans ekonomiczny miejscowości. Dla zapewnienia prawidłowego postępu w turystyce konieczne będzie pełne wykorzystanie zasobów naturalnego środowiska w zgodzie z wymogami ochrony przyrody, rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. Zasadniczy ciężar rozwoju sprowadzać się będzie do rozbudowy infrastruktury turystycznej. Obecnie zaplecze noclegowo – gastronomiczne gminy w licznych przypadkach masowego napływu turystów nie jest dostosowane do wszystkich wymogów związanych z takim zjawiskiem, typowym dla sezonu letniego. Organizacja infrastruktury związanej z turystyką sprowadza się do zwiększenia liczby obiektów noclegowych, gastronomicznych, a także rozwoju placówek handlowych nastawionych na potrzeby turystów, stworzenie odpowiednich warunków rozwoju pod kątem tworzenia ośrodków i obiektów turystyki rowerowej, konnej i pieszej a także ośrodków tras sportów zimowych.

Gmina Ogrodzieniec posiada tereny inwestycyjne, po byłej Cementowni „Wiek” (ok. 10 ha), umożliwiające rozwój lokalnej działalności gospodarczej oraz przemysłu. W ostatnim dziesięcioleciu powstały nowe zakłady produkcyjne związane z przemysłem metalowym i budownictwem, usługami i transportem. Posiadane tereny przemysłowe oraz ich udostępnienie podmiotom gospodarczym pozwolą znacznie rozszerzyć istniejącą działalność, a także zmniejszyć występujące na naszym terenie bezrobocie.

MISJA: Podzamcze stolicą dziedzictwa kulturowego powiatu zawierciańskiego, miejscowością życzliwą dla turystów i stwarzającą dobre warunki zamieszkania dla osób poszukujących kontaktu z naturą.

WIZJA ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI

Podzamcze będzie miejscowością z rozwiniętą bazą turystyczną opartą na walorach krajobrazowych i kulturowych miejscowości. Realizowane inwestycje związane z rozwojem miejscowości będą służyć interesom mieszkańców oraz zaspokajać ich potrzeby. Poprawa standardu życia mieszkańców oraz zaspokojenie potrzeb społeczno-kulturalnych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności Ogrodzieńca jako miejsca zamieszkania. Mieszkańcy będą kultywować lokalne tradycje i imprezy kulturalne. Rozwój Podzamcza oraz poprawa jakości życia mieszkańców realizowana będzie poprzez modernizację infrastruktury.

Zakłada się, że korzystne położenie Podzamcza oraz sąsiedztwo Zamku Ogrodzieniec spowodują rozwój miejscowości. Mieszkańcy dbać będą wizerunek swojej miejscowości, co przełoży się na estetyczny wygląd posesji i miejsc publicznych. Rozwój miejscowości oraz poprawa jakości życia mieszkańców związany będzie z modernizacją i budową nowej infrastruktury turystycznej, sportowej, drogowej i teletechnicznej. Polepszenie standardu życia mieszkańców, zaspokojenie potrzeb społeczno-kulturalnych i rekreacyjno-sportowych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności Podzamcza jako miejsca zamieszkania.

Tabela 10

Miejscowość Podzamcze – za 7 lat	
Co będzie ją wyróżniać?	<p><u>Zagospodarowane tereny turystyczne:</u> – Szlak Warowni Ogrodzienieckich – atrakcja turystyczna i edukacyjna Podzamcza, – zagospodarowane tereny koło Góry Birów – nowe centrum usług turystycznych uzupełniające zamek, – udostępniony do zwiedzania zrekonstruowana niemiecka linia umocnień obronnych z 1944r., – wybudowane na głównych trasach turystycznych ścieżki pieszo – rowerowe, – odpowiednia do potrzeb liczba parkingów</p> <p><u>Obiekty hotelarskie:</u> Kilka nowych obiektów hotelowych i restauracji w różnych standardach</p> <p><u>Obiekty historyczne:</u> - Zamek Bonerów po przeprowadzonych pracach konserwatorskich i częściowo rekonstrukcyjnych – największa atrakcja turystyczna na Szlaku Orlich Gniazd - Sanktuarium Matki Bożej Skalkowej – znane sanktuarium na szlaku maryjnym z Mariaszell do Częstochowy - kapliczka przy Pl. Jurajskim wizytówką miejscowości</p> <p><u>Szkoła:</u> - Wyremontowany budynek Szkoły Podstawowej</p>
Przedsiębiorczość	- odpowiednia liczba podmiotów gospodarczych dających zatrudnienie mieszkańcom Podzamcza
Jakie będą nowe tereny mieszkaniowe?	Przygotowane nowe tereny pod budownictwo mieszkaniowe zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
Jakie funkcje będzie pełnić Podzamcze?	Miejscowość turystyczna, posiadająca zaplecze do aktywnego wypoczynku. Centrum wydarzeń kulturalnych, miejscowość promująca gminę obecna w najważniejszych mediach regionu i kraju
Jacy będą mieszkańcy?	Aktywni, identyfikujący się z miejscowością Mały odsetek bezrobotnych
Jakie będą źródła utrzymania mieszkańców?	Własna działalność gospodarcza związana z turystyką i innymi usługami, Praca w nowej strefie aktywności gospodarczej na terenach po byłej Cementowni i na Fugasówce, Praca poza miejscem zamieszkania (miasta śląskie i zagłębiowskie) Praca za granicą
W jaki sposób mieszkańcy będą zorganizowani?	Organizacje młodzieżowe, OSP, KGW, Koła wędkarskie, Koła Łowieckie, Koło Pszczelarzy, Jurajski Związek Gołębi Poczтовых, Związek Emerytów i Rencistów, Klub Sportowy, grupy i kluby prowadzące działalność kulturalną

Jak będą rozwiązywane problemy miejscowości?	Sprawnie działający system badania opinii publicznej oparty na technologiach informatycznych, Spotkania mieszkańcami, duże zaangażowanie Radnych w rozwiązywanie problemów lokalnych
Jakie tradycje będą pielęgnowane i rozwijane?	Festyny, ogólnodostępne imprezy plenerowe, sportowe (zawody sportowe, strażackie) Religijne (procesje, pielgrzymki)
Jaka będzie miejscowość?	Rozbudowa miejscowości zgodnie z założeniami planu zagospodarowania przestrzennego – powstanie nowych obiektów gastronomicznych i zaplecza turystycznego
Jakie będą posesje?	Schludne, estetyczne, zadbane, ukwiecone, Niewielkie przydomowe ogródki, oraz zabudowania gospodarcze
Jakie będzie środowisko?	Czyste, ekologiczne tereny wypoczynkowe i leśne Miejscowość posiadająca uporządkowaną gospodarkę wodno-ściekową i gospodarkę odpadami
Jaka wyglądać będzie komunikacja?	Odpowiednia ilość połączeń komunikacyjnych z Zawierciem i Zagłębiem, Drogi odremontowane i zmodernizowane

IV.2 Priorytety rozwoju miejscowości Podzamcze

Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych miejscowości pozytywnie wpłynie na rozwój usług związanych z turystyką, a tym samym przyczyni się do rozwoju gospodarczego miejscowości. Dzięki wielokierunkowości i komplementarności przedsięwzięć odnowy wsi, wzrośnie konkurencyjność Podzamcza jako miejscowości turystycznej, przy zachowaniu jej tożsamości, odrębności, wartości duchowych i materialnych oraz charakterystycznego krajobrazu kulturowego. Istotnym elementem dla miejscowości jest rozwój szeroko rozumianych usług turystycznych i kultury fizycznej wśród mieszkańców, takie działania sprzyjać będą poprawie zdrowia oraz zainteresowaniu mieszkańców aktywnymi formami wypoczynku.

Wizja wyglądu Podzamcza w przyszłości determinuje kontynuację rozpoczętych zadań inwestycyjnych oraz przygotowanie nowych. Kosztorysy prac oraz szczegółowy opis inwestycji będą przygotowane bezpośrednio przed przystąpieniem do realizacji jako załączniki do Planu Odnowy Miejscowości. Poniższa tabela uwzględnia zadania do realizacji w ciągu najbliższych 7 lat.

1. Budowa Centrum sportowego przy ul. Szkolnej - celem tego przedsięwzięcia jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju sportu i rekreacji wśród mieszkańców, szczególnie młodzieży.
2. Rozbudowa istniejącego placu zabaw w centrum wsi przy szkole- realizacja tego projektu przyczyni się do utworzenia bezpiecznych warunków do zabawy na świeżym powietrzu najmłodszym dzieciom.
3. Remont budynku remizy strażackiej celem tego przedsięwzięcia jest stworzenie warunków do działalności kulturalnej oraz organizacji występów i zagospodarowanie publicznych terenów.
4. Szlak Warowni Ogrodzienieckich – kompleksowe zagospodarowanie terenu przy Górze Birów na cele turystyczne. Budowa infrastruktury na potrzeby obsługi ruchu turystycznego Nowa infrastruktura rozszerzy ofertę turystyczną Podzamcza i spowoduje wzrost dochodów mieszkańców przy obsłudze ruchu turystycznego.

5. Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie Podzamcza – celem tego przedsięwzięcia jest rozwój turystyki rowerowej w gminie. Ścieżki służyć będą mieszkańcom uprawiającym aktywny wypoczynek i turystom
6. Prace konserwatorskie przy Zamku Ogrodzienieckim w Podzamczu.
Zabezpieczenie trasy zwiedzania zamku, poprawa standardu usług turystycznych, poprawa estetyki miejscowości i warunków życia mieszkańców.

IV.3 Opis przedsięwzięcia głównego

Projekt "Zagospodarowanie Centrum Wsi Podzamcze na potrzeby kulturalno-rekreacyjne" składać się będzie z dwóch części. Pierwsza obejmować będzie wykonanie wielofunkcyjnego boiska do gry w piłkę nożną, piłkę ręczną, koszykówkę i siatkówkę druga dalsze urządzenie placu zabaw dla dzieci, oraz wyremontowanie basenu Projekt będzie realizowany na nieruchomości gminnej stanowiącej działkę nr 1330/1 przy ulicy Szkolnej.

Realizacja projektu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców, bezpieczeństwa dzieci oraz poprawy stanu infrastruktury społecznej miejscowości. Zadanie dotyczące budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie Podzamcza mają na celu poprawę bezpieczeństwa ich użytkowników, parametrów technicznych, natomiast zmiana nawierzchni podniesie w znacznym stopniu estetykę miejscowości. Poprzez remont budynku OSP stworzone zostaną warunki dla działalności różnych grup mieszkańców oraz warunki dla działających w miejscowości. organizacji. Możliwe będzie przy tym organizowanie wydarzeń kulturalnych, występów artystycznych, spektakli teatralnych i innych. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców, zaspokojenia potrzeb społeczno-kulturalnych oraz atrakcyjność Podzamcza jako miejsca do zamieszkania. Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych miejscowości pozytywnie wpłynie na rozwój usług związanych z turystyką, a tym samym przyczyni się do rozwoju gospodarczego miejscowości. Dzięki realizowanym projektom przedsięwzięć odnowy wsi, wzrośnie konkurencyjność Podzamcza jako miejscowości turystycznej, przy zachowaniu jej tożsamości, odrębności, wartości duchowych i materialnych oraz charakterystycznego krajobrazu kulturowego.

Zagospodarowanie terenu składać się będzie z kilku elementów funkcjonalnych:

1. Boisko wielofunkcyjne - wykonane z nawierzchnią poliuretanową zezwalającą na uprawianie różnych dyscyplin sportowych. Całe boisko zostanie wraz z siedziskami ogrodzone siatką o wysokości 4m po dłuższych bokach boiska i 6m po krótszych, pełniącą rolę piłkochwytyw. Wzdłuż dłuższego boku boiska usytuowana będzie widownia składająca się z dwóch rzędów siedzeń w liczbie szt.120. Siedziska zostaną ustawione na „podłożu” wykonanym z kostki brukowej ograniczonej betonowymi obrzeżami z różnicą wysokości zgodnie z przekrojami.

2. Plac zabaw – wyposażony zostanie w huśtawki różnych typów chętnie wykorzystywane przez dzieci, zjeżdżalni, urządzeń typu sprężynowiec, ławki oraz piaskownicę.

3. Basen odkryty - w ramach odbudowy infrastruktury sportowej wyremontowany zostanie basen wybudowany w latach 70-tych ubiegłego wieku. W ramach prac wykonana będzie naprawa ścian i dna oraz zmodernizowany zostanie system zaopatrzenia wody.

4. Tereny komunikacyjne – wykonane zostaną z kostki brukowej na podbudowie żwirowo-piaskowej, wydzielonej z terenu betonowymi obrzeżami chodnikowymi bądź miejscowo palisadą betonową.

Tabela 11. Plany inwestycyjne w latach 2010-2016 związane z wdrożeniem Planu Odnowy Miejscowości Podzamcze

Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie	Koszt w zł	Kto realizuje Zadanie	Źródła finansowania
Centrum sportowe przy ul. Szkolnej	Zapewnienie odpowiednich warunków dla uprawiania sportu i rekreacji	Ogólnodostępny obiekt służyć będzie młodzieży Podzamcza oraz turystom	700.000	UMiG Ogrodzieniec	Środki PROW oraz budżet gminy
Remont budynku Szkoły Podstawowej	Popraw warunków dla nauki opieki dzieci i młodzieży szkolnej	Wyremontowana szkoła służyć będzie uczniom szkoły podstawowej i oddziału przedszkolnego oraz mieszkańcom	1.600.000	UMiG Ogrodzieniec	Środki własne z budżetu gminy oraz środki RPO, WFOŚiGW
Remont budynku OSP	Stworzenie warunków do działalności kulturalnej oraz organizacji występów i uroczystości	Sala w wyremontowanym budynku służyć mieszkańcom jako miejsce dla działalności kulturalnej i OSP Podzamcze	200.000	UMiG Ogrodzieniec	Środki własne z budżetu gminy oraz środki PROW
Szlak Warowni Ogrodzienieckich – kompleksowe zagospodarowanie terenu przy Górze Birów cele turystyczne	Budowa infrastruktury na potrzeby obsługi ruchu turystycznego	Nowa infrastruktura rozszerzy ofertę turystyczną Podzamcza i spowoduje wzrost dochodów podmiotów działających przy obsłudze ruchu turystycznego. Powstanie nowych miejsc pracy	1.500.000	UMiG Ogrodzieniec Zespół Parków Krajobrazow. Woj.Śl.	Środki własne z budżetu gminy oraz środki CKPŚ
Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie Podzamcza	Rozwój turystyki rowerowej w gminie	Ścieżki służyć będą mieszkańcom uprawiającym aktywny wypoczynek i turystom	100.000	UMiG Ogrodzieniec	Środki własne z budżetu gminy oraz środki RPO
Prace konserwatorskie przy Zamku Ogrodzienieckim w Podzamczu	Zabezpieczenie trasy zwiedzania zamku, poprawa standardu usług turystycznych	Wykonane prace konserwatorskie zezwolą na korzystanie z obiektu przez wszystkich	2.500.000	UMiG Ogrodzieniec	Budżet Państwa, środki własne

Tabela 12. Harmonogram inwestycji związanych z POM dla Podzamcza

Nazwa zadania	Lata realizacji						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Centrum sportowe przy ul. Szkolnej							
Remont budynku Szkoły Podstawowej							
Remont budynku OSP							
Szlak Warowni Ogrodzienieckich – kompleksowe zagospodarowanie terenu przy Górze Birów na cele turystyczne							
Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na terenie Podzamcza							
Prace konserwatorskie przy Zamku Ogrodzieniec							

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Podzamcze rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie Uchwałą Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu. Cały proces wdrażania Planu Odnowy Miejscowości jest przedsięwzięciem złożonym, wymaga połączenia wysiłków instytucji samorządowych, organizacji społecznych i osób. Wdrożenie Planu powierzone będzie Burmistrzowi Miasta i Gminy Ogrodzieniec oraz Radnym Miejskim. Odpowiedzialnym za realizację Planu będzie Burmistrz Miasta i Gminy Ogrodzieniec. Plan Odnowy Miejscowości Podzamcze realizowany będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Wdrażanie poszczególnych projektów rozpocznie się decyzją o realizacji danego projektu wraz z zagwarantowaniem środków finansowych na cel projektu. W następnym etapie rozpocznie się procedura (przetarg) związana z wyborem wykonawcy, następnie realizacja inwestycji. W końcowym etapie wyciągnięte zostaną wnioski z realizacji projektu, co w przyszłości przyczyni się sprawniejszej realizacji każdego kolejnego projektu. Przyjęty Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem, który w uzasadnionych przypadkach może ulegać zmianom polegającym na aktualizowaniu i dostosowaniu do uwarunkowań rozwojowych miejscowości. Monitoring prowadzony będzie przez Zespół odpowiedzialny za zarządzanie i koordynację Planu Odnowy Miejscowości Podzamcze, w skład zespołu wejdą: Burmistrz Miasta i Gminy Ogrodzieniec, Sekretarz Urzędu Miasta i Gminy Ogrodzieniec, mieszkańcy Podzamcza (radni), Kierownik Referatu Geodezji i Rolnictwa. Powołany Zespół może korzystać z opinii niezależnych ekspertów. Monitoring realizacji Planu Odnowy Miejscowości polegać będzie na dbaniu o prawidłowy przebieg realizacji przedsięwzięcia przez cały czas jego trwania, systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych, które określą postęp i efekt przedsięwzięcie

VII. MONITORING REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PODZAMCZE

Internet, prasa lokalna oraz promocja i reklama będą głównymi dostawcami informacji o Planie Rozwoju Miejscowości. Informacje na temat Planu będą zamieszczane w witrynie internetowej Gminy Ogrodzieniec. Prasa lokalna będzie miejscem informowania potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Odnowy Miejscowości Ogrodzieniec o sposobie wdrażania oraz jego realizacji. Plan Odnowy Miejscowości Podzamcze zakłada realizację projektów w ciągu 7 najbliższych lat. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Ogrodzieniec ma służyć integracji społeczności lokalnej, pobudzeniu aktywności lokalnego środowiska, rozwój i promocję wartości związanych z miejscową społecznością, większemu zaangażowaniu mieszkańców w sprawy społeczne miejscowości, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży, rozwojowi organizacji społecznych, zmniejszeniu bezrobocia oraz poprawie warunków życia mieszkańców. Cele Planu przewidują również wzrost znaczenia miejscowości jako lokalnego ośrodka sportu, rekreacji, kultury i edukacji. Realizacja projektów przyczyni się do poprawy warunków życia ludności, poprzez możliwość dostępu do urządzeń sportowo-rekreacyjnych, kształtowania lokalnej tradycji i odrębności kulturowej.